אלו הן הגולין פרק שני מכות יג.

מעלים היו. הערים שכר ללוים שרוצים שוכרים מהם את בתי הדירה: **חוזר לשררה שהיה בה.** אם היה נשיא או ראש בית אב[ז] מחזר לגדלתו כשיבוא לעירו במיתת כה"ג: **גמ' מחלוקת בשש.** ערי מקלט: **לכם.** לרוצחים נאמר והיו לכם הערים למקלט: **ושב אל משפחתו.** בענב עברי כתיב כשיוצא מפסי בשם או ביובל: **למה שהחזיקו אבותיו.** לשררה: **אל אחוזת אבותיו ואל אבותיו.** סיפא דמילתיה דרבי מאיר היא ומביא ראיה לדבריו מסוף המקרא שחזר לגדלתו שנאמר ואל אחוזת אבותיו אל כל חזקת אבותיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת בענב עברי כך במחלוקת גרושה שגלה וחזר במיתת הכהן ומהכא יליף דכשהוא אומר כאן ישוב קרא יתירא למני למכתב ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ולשמוק: **לרבות את הרוצח.** דמופנה לדון הימנו גזירה שוה נאמר כאן ישוב ונאמר ברוצח ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו כלומרים ואזיל מאי וכן בגולה ומסקינא גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוקין. אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טובא אלא תנא מייני כריתות לאשמועינן דיש מלקות במייני כריתות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן (ג) אלמנה וגרושה מייב עליה משום שני שמות וכו' ותנא עובל ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו אלא מפרש לאו דיהו בהדיא וכן הקדש שלא נפדה ומיידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ד) בהדיא דתרוייהו מלקות דיהו משום מחוסרי כפרה וכן כרוכן יום דבר חדש: (ה) **נתינה.** מן הנינעוינן היא ומלקות משום לא תתחנן בם (דברים ז): **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר מייב עליה שתי מלקות משום שני שמות משום שתי אזהרות ששתיהן מפורשות במקרא ואזהרה אתרוייהו קיימת: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו מייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כתובה אלא מרבויא מייתינן לה דתניא בקדושין (דף עח.) גרושה (ו) אין לי אלא גרושה חלוצה מנין ת"ל ואשה: **עמא שאכל את הקודש.** אזהרתו מפרש בגמרא (ז): **נופר.** כתיב ביה (שמות כט) ושרפת את העותר באש לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שנקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והנשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז): **והשותה.** קדשים בתוך או המעלה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שותה ילפינן נזבחים בפרק השותה והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יזבחו עוד וגו' (ויקרא יז) ואיכא דיליף לה מגזירה שוה דהנאה הנאה שותה ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה בפרק בתרא דיומא (דף פא.): **המפטם את השמן.** העושה שמן כדוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וכתמכונתו לא תעשו כמוהו (שמות ל) וכן בקטורת וכתמכונתה לא תעשו לכם (שם): **והסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משה במדבר דכתיב על בשר אדם לא יסך (שם): **אכל עבל.** אזהרתיה מולא יאכלו את הקדשי בני ישראל אשר ירימו (ויקרא כב) בעתידין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה בסנהדרין בתלו הן הנשרפין (דף פג.): **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא עובל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול בשערך וגו' (דברים יב): **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה בעיני דמהכא אתא דתניא (בסנהדרין שם) הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכמים אומרים באזהרה ואמרי' מאי טעמיה דרבי אתיא מטא מטא מתרומה ורבנן מיעבו רחמנא ומתו בו ולא במעילה ממיתה הוא דמעביה וגזירה שוה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילה מאזהרה דתרומה דכתיב בה וכל זר לא יאכל קדש ורוב הלכות מעילה היא למדה (ח) מתרומה בתורת כהנים (ט) בגזירה שוה זו: **באוכל נמלא גרפינן שהוא חייב.** משום שרב השורץ על האדם: **גמ' חייבי כריתות קפני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת כ"ד החזכרו במשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא החזכר בה ללקות אם התרו בו למלקות: ישנו

מעלים היו שכר ללוים. פי' רוצחים הבאים ודרים שם לריכין להעלות שם ומרגוגא לוים ולא תימא גזירת המלך על הלוים לעבוד אותם בעירן: **לכם** לכל צרכיכם. דאין לריכים להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהייגו דוקא לרבי מאיר דאלעזריך לג"ש אבל לרבי יהודה הא מיבא קרא בהדיא גבי רוצח וא"כ הא דקתני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו

בו'. תנא ושייר טמא שאימם זר שאכל תרומה ובעל מום שאימם אוכן מקריב מזיח מוכן מכבה נחלת על גבי מערכה אלא לא תשיב גרידי אלא באותן שיש בהן מידוש והא דקא תשיב כריתות דאין בהן מיתת ב"ד לאמעוטינן דאע"ג דאיכא כרת לוקין ואין לריך למנות בהם מידוש בהכך כריתות דקתני ובקונטרס דחק למנות בהם מידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דבעי למיתני אלמנה

וגרושה מייב משום שתי שמות:

גרושה וחלוצה אינו חייב אלא אחת. פי' הקונט' משום (מ) גרושה דחלוצה מייתי לה (ו) ואשה גרושה משמע לפירושו דבחלוצה לחודא איכא מלקות דאורייתא וזה אינו דהא אמרינן בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) (אחות) חלוצה דרבנן והא דלעיל תנא וחלוצה אגב גרושה תנא לי נמי מכת מרדות דרבנן ובהא כיון דהיא גם גרושה אלא דאוריתא מלקות דגרושה שהיא דאוריתא ולא לקי מכת מרדות דרבנן: רבי

אמעלים היו שכר ללוים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר לא היו מעלים להן שכר וחוזר לשררה שהיה בה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [2]לא היה חוזר לשררה שהיה בה: **גמ'** אמר רב כהנא מחלוקת בשש דמר סבר [1]לכם לקליטה ומר סבר לכם לכל צרכיכם אבל בארבעים ושתים דברי הכל היו מעלין להם שכר א"ל רבא הא ודאי (מ) לכם לכל צרכיכם משמע אלא אמר רבא [2]מחלוקת בארבעים ושתים דמר סבר [2]ועליהם תתנו כי הנך לקליטה ומר סבר ועליהם תתנו כי הנך מה הנך לכל צרכיכם אף הני נמי לכל צרכיכם אבל בשש [1]דברי הכל לא היו מעלים להן שכר: חוזר לשררה שהיה בה כו': תנו רבנן [3]ושב אל משפחתו ואל אחוזת אבותיו ישוב למשפחתו הוא שב [ה] ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי ר"י ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו אל אחוזת אבותיו כאבותיו וכן בגולה [א] כשהוא אומר ישוב לרבות את הרוצח מאי וכן בגולה כדתניא [4]ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו לארץ אחוזתו הוא שב ואינו שב למה שהחזיקו אבותיו דברי רבי יהודה ר"מ אומר אף הוא שב למה שהחזיקו אבותיו גמר שיבה שיבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו (ו)הן הלוקין [1]הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה [1]אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט [2]ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר (ז)[3]אלמנה וגרושה חייבין עליה משום (ח) שני שמות [3]גרושה וחלוצה אינו חייב אלא משום אחת בלבד: [4]הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונותר ופגול וטמא והשותה ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל גבילות וטריפות שקצים ורמשים אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני (ט)והקדש שלא נפדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא וחכמים אומרים [5]כזית אמר להן רבי שמעון (י)אי אתם מודים לי [5]באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו [6]מפני שהיא כברייתה אמר להן אף (יא)חטה אחת כברייתה: **גמ'** חייבי כריתות קא תני חייבי מיתות ב"ד לא קתני מתניתין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין ישנו

מסורת הש"ס

(מ) [ביצה כח: סוכה מ. מגילה ז: כ"ק קכ.]. (כ) כתובות לא.,, ג) קדושין עח.,, ד) [ע' תוס' זבחים מה. ד"ה דומיא], ה) [בפרי המפנה אין], ו) [ע' תוס' חולין ל:, בסוף ד"ה מ"מ דרבנן וכו' מה שהיומא בתימה], ז) [בפ"ת: דין], ח) [ויקרא כח], (בפ"ת: יד:), ט) [שם פד.], כ) [בפ"ת: מעילה הן למדין], ל) [ויקרא דבורא דמובא פרשה יח], מ) רש"ת משום תלמוד מגרוסה,

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ לָכֶם הֶעָרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֵל וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ עַד עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁפָּט:
במדבר לה יב
2. וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַלְוִיִּם אֵת שֵׁשׁ עָרֵי הַמִּקְלָט אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לָנֻס שָׁמָּה הָרֹצֵחַ וְעֲלֵיהֶם תִּתְּנוּ אָרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם עִיר:
במדבר לה ו
3. וְיָצָא מֵעִנְקָךְ הוּא וְכִנּוּי עִמּוֹ וְשָׁב אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב:
ויקרא כה מא
4. כִּי בְּעִיר מִקְלָטוֹ יָשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ אֶל אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ:
במדבר לה כח

הגהות הב"ח

(א) נב' לכם לכל לריכים. ג"כ ע"ל דף ט ע"א דדרשינן ליה למעוטי דוקא לכם ולא לגרים: (ב) בבפנה משום שתי שמות וכו' והאוכל חלב: (ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועי דאלמנה וגרושה: (ד) שם בא"ד מעשר שני בהדיה: (ה) ר"ה נתינים מן הנינעוים הן ומלקות: (ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלוצה מייתי לה מו"ר ואשה גרושה משמע דבא לפרש דבחלוצה לחודא:

הגהות הגר"א

[א] נב' כשהוא לומר ל"ל שנאמר:

מוסף רש"י

ואלו הן הלוקין. אם הסתרו בהן (כתובות לא.). אלמנה וגרושה. כא על אלמנה שהיא גרושה, חייבין עליה משום שני שמות. משום אלמנה ומשום גרושה (קדושין עח.).

עין משפט נר מצוה

עב א מיי' פ"ח מהל' רוצח הלכה י:
עג ב מיי' שם פי"ז הלי"ד:
עד ג ד מיי' שם פי"ח הלי"ו:
עה [ה] מיי' פי"ג מהל' עבודים דין ח:
א ו מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הלכה ה ומן פי' ג עד פי' ז) ופ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ז:
ב ז מיי' פי"ט מהל' סנהדרין הל"ד [פי' קנא קנב] ופי"ז מהלכות איסורי ביאה הלכה ב ג:
ג ח מיי' פי"ט מהלכות סנהדרין הל"ד [פי' קנז] ופט"ו מהל' א"ב הל"ב:
ד ט מיי' פי"ז מהלכות איסורי ביאה הל' ט:
ה י מיי' שם הלכה ז:
ו כ הכל נמיי' פי"ט מהל' סנהדרין:
ז ל מיי' פ"י מהלכות מחללין הלי' יט והלכה כב:
ח מ נ מיי' שם פ"ב הל' כא סמג לאין קלב:

רבינו חננאל

מעלות (מ) היו שכר ללוים מפני ששוכנין בהן: חוזר לשררה שהיה בה דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לא היה חוזר לשררה: אחד הרוצח שגלה ואחד הנמכר לעבד עברי כשחוזרין אין חוזרין לשררה שהיו בה דברי רבי יהודה:

הדרן עלך
אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו כו'. דייקינן מדקתני חייבי כריתות במחנייתן וחייבי מיתות לא קתני ש"מ מתניתין ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא חייבי כריתות ישנן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מוחלין להן חייבי מיתות ב"ד אינן בכלל מלקות ארבעים שאם עשו תשובה אין ב"ד של מטה מוחלין להן: ותניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות ב"ד ישנן בכלל מלקות ארבעים דברי ר' ישמעאל שנא' והפלא ה' הפלאה זו היא מלקות וכתיב אם לא תשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת:

(מ) כ"ה הגיר' ר"ירוחלמי וכ"ל ברש"י וה"ם היו הערים כו':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com